

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33461
Nom	Antropologia de l'educació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1306 - Grau d'Educació Social	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	2	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1306 - Grau d'Educació Social	22 - Antropologia	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
SANCHEZ I PERIS, FRANCESC JOSEP	335 - Teoria de l'Educació

RESUM

L'ésser humà és un ésser viu que és capaç, per la seua indeterminació, d'adquirir unes “maneres de conducta”, però que al seu torn, de l'adquisició d'aqueixes maneres de conducta depèn la seua supervivència. Llevat de la succió en el nounat no té fixats per herència maneres de conducta de la relació amb el mitjà. Tampoc disposa de mecanismes per a adquirir maneres de conducta de forma espontània al llarg del desenvolupament. Mancant ambdues possibilitats, és imprescindible, si vol sobreviure [iterioritzar](#) aquests “modes de conducta” mitjançant un procés de socialització i educació que es desenvolupa en el temps contant amb la seua cultura. L'educació és el primer vehicle de transmissió cultural. Precisament l'Antropologia de l'Educació s'ocupa de donar resposta al ja que ocupa l'ésser humà en el cosmos i els processos pels quals es porta a terme la seua humanització.

L'Antropologia de l'Educació, contant amb els anteriors supòsits, te com objectiu proporcionar al estudiant de Pedagogia les bases necessàries per al desenvolupament i adquisició dels conceptes necessaris per a l'acompliment de la professió pedagògica en l'àmbit antropològic, incidint per a això en el coneixement de les característiques bàsiques dels processos d'adquisició, transmissió cultural, dels quals l'educació és un procés bàsic, i dels contextos de socialització i educació, de la cultura, el coneixement de l'aparició històrica i desenvolupament de l'Antropologia de l'Educació. Així mateix pretén proporcionar les eines necessàries per a un millor coneixement de la realitat educativa a la qual

s'enfrontarà en la vida professional mitjançant els mètodes de l'Antropologia, el coneixement de la Etnografia de l'aula, els paràmetres rellevants de l'antropologia familiar, els pressupostos i problemàtica de l'Educació Multicultural, de la nova realitat audiovisual i els paràmetres bàsics del gènere i l'antropologia des del vessant educatiu.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Coneixement del vocabulari bàsic de referència per a l'Antropologia de l'Educació, com antropologia, etnografia, etnologia, ritu, mite, interculturalitat, socialització.

COMPETÈNCIES

1306 - Grau d'Educació Social

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat d'organització i planificació.
- Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Capacitat d'utilització de les TIC en l'àmbit d'estudi i en el context professional.
- Capacitat de gestió de la informació.
- Capacitat de resolució de problemes i presa de decisions.
- Capacitat crítica i autocrítica.
- Capacitat per a desenvolupar, promoure i dinamitzar habilitats de comunicació interpersonal.
- Capacitat d'aprenentatge autònom al llarg de la vida.
- Capacitat d'adaptació a situacions noves.
- Desenvolupament de la innovació i la creativitat en la pràctica professional.

- Capacitat per a realitzar investigació educativa en diferents contextos.
- Comprendre els referents teòrics que constitueixen l'ésser humà com a protagonista de l'educació.
- Conèixer i comprendre els processos d'ensenyament aprenentatge i la seva incidència en la formació i desenvolupament integral de les persones i comunitats.
- Diagnosticar necessitats, situacions complexes i possibilitats de les persones per fonamentar les accions educatives.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

- Coneixement de la terminologia i els conceptes bàsics de l'Antropologia de l'Educació.
- Conèixer els models antropològics bàsics: filosòfic, biològic i cultural. I els nivells antropològics: etnografia i etnologia.
- Entendre les aportacions de l'antropologia social i cultural a l'antropologia de l'educació i la seua aparició històrica.
- Comprendre els conceptes antropològics per a analitzar i diferenciar els contextos de socialització i educació.
- Conèixer els processos d'adquisició - transmissió cultural: socialització, [endoculturació](#), [aculturació](#) i educació.
- Atendre els processos d'adquisició transmissió cultural des d'una perspectiva global i multicultural.
- Assimilar el valor metodològic qualitatiu de la etnografia, de l'observació participant i no participant i les formes de pensament crític pròpies de l'antropologia per a la comprensió del quotidià en contextos educatius.
- Coneixer els conceptes fonamentals de l'Antropologia de l'Educació com a disciplina científica: objecte i mètode.
- Conèixer i analitzar l'estructura i característiques bàsiques dels contextes de socialització i educació formals (familiar i escolar) i els informals (cultura popular, TV i altres pantalles).
- Coneixer les aportacions de la antropologia de l'educació a l'educació multicultural i intercultural.
- Entendre la visió dels mitjans audiovisuals des de la perspectiva antropològica educativa.

Conèixer el paper de l'educació des de la perspectiva de l'antropologia del gènere, en la superació de les desigualtats.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Antropologia de l'Educació. Perspectiva històrica.

1.1. EL SENTIT DE L'ANTROPOLOGIA: ORIGEN, EVOLUCIÓ I PERSPECTIVA ACTUAL

1.2. QUÉ I QUI ÉS L'HOMME?

1.3. L'ÉSSER HUMÀ, COM FONAMENT I SUBJECTE DE L'ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

1.4. IMPORTÀNCIA I SENTIT DE L'ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

1.5. ELS PRECURSORS DE LA ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

1.6. APARICIÓ HISTÒRICA DE L'ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

2. El discurs antropològic actual i l'Antropologia de l'Educació: Els sabers de l'home. Models filosòfic, biològic i cultural

2.1. ELS SABERS ANTROPOLÒGICS EDUCATIUS.

2.1.1. L'Antropologia de Cort Filosòfic

2.1.2. L'Antropologia de Cort Empíric-Positiu

2.1.2.1. El model físic-biològic. L'Humà entre Naturalesa i Cultura

2.1.2.2. El saber antropològic cultural de l'educatiu

2.2. CONCLUSIÓ: ELS SABERS ANTROPOLÒGICS EDUCATIUS.

3. Els sabers antropològic educatius

3.1. NIVELLS ANTROPOLÒGICS: ETNOGRAFIA, ETNOLOGIA I ANTROPOLOGIA

3.2. LA MITOLOGIA, RAMA DE L'ANTROPOLOGIA

3.3. MODEL CULTURAL. CONTINGUT DELS SABERS ANTROPOLÒGICS-EDUCATIUS

3.4. CONCEPTE, TEMES I FINS

3.5. ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ EN EL CONTEXT DE LES CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ. LA MIRADA ANTROPOLÒGIC-EDUCATIVA

4. Alguns problemes teòric-pràctics de l'Antropologia de l'Educació

4.1. SOCIALITZACIÓ, CULTURA I EDUCACIÓ

4.1.1. Socialització

4.1.2. Cultura

4.1.3. Educació

4.2. PROCESSOS DE ENCULTURACIÓ I ACULTURACIÓ

4.2.1. Enculturació i endoculturació

4.2.2. Concepte de Aculturació

4.2.3. Diferències entre Aculturació, Deculturació i Endoculturació

4.3. ETNOCENTRISME

4.3.1. Definició de Etnocentrisme

4.3.2. Problemes amb el Etnocentrisme

4.3.3. Tipus de Etnocentrisme

4.4. RELATIVISME I UNIVERSALITAT

4.4.1. Relativisme

4.4.2. Universalisme

5. Els processos d'adquisició transmissió cultural

5.1. LA TRANSMISSIÓ CULTURAL COM OBJECTE D'ESTUDI DE L'ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

5.1.1. Sistemes d'adquisició transmissió cultural

5.1.2. La Transmissió de la cultura: primers estudis

5.2. FONAMENTS SOCIOCULTURALS DE L'APRENTATGE HUMÀ

5.2.1. Cap a una Antropologia de l'Aprenentatge

5.3. TRANSMISSIÓ-ADQUISICIÓ DE CULTURA.

5.3.1. Malinowsky. Primeres propostes

5.3.2. Adquisició de Cultura

5.3.3. La transmissió cultural en l'actualitat

5.3.4. Els continguts del procés d'adquisició transmissió cultural. Ethos i Eidos

5.4. L'ÉSSER HUMÀ, SUBJECTE DE L'EDUCACIÓ I LA CULTURA

5.4.1. L'educació com procés de reproducció

5.4.2. Assimilació Cultural

5.4.3. L'educació com procés d'adquisició-transmissió cultural

5.4.4. L'educació com procés de perfeccionament

6. Antropologia i educació: Objecte i mètodes. Metodologia qualitativa.

6.1. EL SABER CIENTÍFIC ANTROPOLÒGIC

6.1.1. Els mètodes de l'enfocament filosòfic-antropològic de l'Educació

6.1.2. Els mètodes de la investigació científica en Antropologia de l'Educació

6.2. ESTUDIS DE CAMP: LA INVESTIGACIÓ ETNOGRÀFICA

6.2.1. Aproximació conceptual

6.2.2. Corrents de la investigació etnogràfica

6.2.3. El procés de l'estudi etnogràfic

6.2.4. Tècniques d'investigació etnogràfica

6.2.5. Letnografia escolar

6.2.6. Letnografia virtual

6.3. ELS MÈTODES COMPARATIUS

7. Contextos de socialització i educació. Escolar, familiar, contextos informals. La multiculturalitat y la interculturalitat.

7.1. EDUCACIÓ MULTICULTURAL

7.2. PROBLEMES CULTURALS: RACISME I EDUCACIÓ

7.3. MODELS D'EDUCACIÓ MULTICULTURAL I INTERCULTURAL

7.4. LA IDENTITAT CULTURAL

7.5. ANTROPOLOGIA PEDAGÒGICA INTERCULTURAL

8. Antropologia Audiovisual

- 8.1. APROXIMACIONS TEÒRIQUES
- 8.2. PER QUÉ UNA ANTROPOLOGIA AUDIOVISUAL?
- 8.3. CINEMA I ANTROPOLOGIA
- 8.4. LA IMATGE FOTOGRÀFICA
- 8.5. INFLUÈNCIA DELS MITJANS EN L'ÉSSER HUMÀ
- 8.6. HOMO DIGITALIS

9. Antropologia i Gènere

- 9.1. LANDROCENTRISME EN L'ANTROPOLOGIA
- 9.2. LA CONSTRUCCIÓ DE GÈNERE
- 9.3. LA INFERIORITAT DEL STATUS FEMENÍ: CARÀCTER DE «UNIVERSAL» CULTURAL
 - 9.3.1. Les tesis naturalistes
 - 9.3.2. L'ordre simbòlic com origen de les diferències
- 9.4. CONCLUSIÓ

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Estudi i treball autònom	20,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	3,00	0
Preparació de classes de teoria	25,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	25,00	0
Resolució de casos pràctics	17,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El desenvolupament de l'assignatura que es realitzarà de forma ludificada, s'estructura de la següent manera: En les hores de classes teòriques es desenvoluparan tècniques d'anàlisi, estudi de textos, comprensió de conceptes bàsics de l'assignatura i debats sobre les qüestions plantejades en cada tema. En les hores de classes pràctiques es presentaran els materials elaborats amb exemples que explicaran la teoria. Cada tema implica una aventura amb les següents fases en el seu desenvolupament.

1. Activació del coneixement previ. Cada aventura correspon a un tema del manual de l'assignatura que haurà de llegir-se abans d'endinsar-te en ella, utilitzant a més els materials elaborats pel professorat (podcast i presentacions en power point i prezi) . Com a ajuda a la localització de la informació més important cal respondre a una sèrie de preguntes que estaran disponibles a l'aula virtual (tasca: Idees

prèvies).

2. Participació en l'aventura. La participació grupal i lúdica en cada aventura permetrà consolidar els coneixements previs i l'ampliació dels aprenentatges.
3. Plasmació del producte. Finalitzada cada aventura, haurà de plasmar-se el treball realitzat per cada grup en un document que es penjarà a l'aula virtual. (tasca: Producte).
4. Realització d'un qüestionari individual al final de cada aventura. Amb el propòsit de realitzar una avaluació contínua dels aprenentatges aconseguits es realitzarà un qüestionari, a través de l'aula virtual. (tasca: Qüestionari)
5. Fem tertúlia. Una vegada finalitzada cada aventura, pujat el producte i realitzat el qüestionari, es compartiran coneixements, sensacions i sentiments vivenciats per a enriquir els aprenentatges mitjançant la interacció en el gran grup (fòrum). S'utilitzarà per a això l'aprenentatge dialògic segons els principis de Ramón Flecha.
6. Gran missió. Cada equip farà un vídeo o qualsevol altre recurs que il·lustre amb exemples la teoria del tema assignat.
7. Reflexió personal. En finalitzar l'assignatura haurà de realitzar-se un document que mostri la reflexió crítica sobre cada aventura treballada.

AVALUACIÓ

El procés d'avaluació tindrà un caràcter continu, formatiu i al mateix temps participatiu. En conseqüència es durà a terme tant des de la perspectiva individual com grupal, tenint en compte els diversos objectius marcats en el programa. Pel que l'assistència, ben presencial o en línia directa o diferida, es considera obligatòria, podent-se valorar, en aquest sentit, la participació en els fòrums o les tutories telemàtiques. La quantificació de l'avaluació es realitzarà mitjançant l'avaluació de totes les activitats (Aventures), els continguts de les classes teòriques (productes i qüestionaris) i els seminaris (Gran Fòrum). La participació en els debats, l'aportació de coneixements mitjançant la recerca personal, la novetat metodològica de les presentacions, la claredat i el rigor en el tractament de la informació, l'assistència i la participació en els fòrums i tutories telemàtiques.

Puntuació final:	
Aventures	54%
Reflexió final personal	23%
Defensa Gran Missió	23%

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Referència b1: PÉREZ ALONSO-GETA, P. M^a, SÁNCHEZ i PERIS, F.J. y ROS ROS,C. (2011) Temas de Antropología de la Educación. Valencia. Tirant lo Blanch.
- Referència b2: PÉREZ ALONSO-GETA, P. M^a (2007) El brillante aprendiz. Antropología de la Educación. Barcelona. Ariel.
- Referència b3: LISÓN TOLOSANA, C (2010) Antropología Integral, ensayos teóricos. Madrid. Ed. Universitaria Ramón Areces.
- Referència b4: HARRIS, M. (1982). Introducción a la antropología general. Madrid. Alianza.
- Referència b5: SANMARTÍN, R. (2003) Observar, escuchar, comparar y escribir. La práctica de la investigación cualitativa. Barcelona. Ariel.

Complementàries

- Referència c1: ASELMEIER, U. (1989). Antropología biológica y Pedagogía. Madrid. Alhambra
- Referència c2: BENEDICT, R. (1971) El hombre y la cultura. Centro Editor de América Latina. Buenos Aires.
- Referència c3: CAMILLERI, C. (1985). Antropología cultural y educación. París. UNESCO
- Referència c4: EDDY, E.M. (1985) Theory, research, and Application in Educational Anthropology. Anthropology and Education Quartely. V. 16, nº 2
- Referència c5: GARCÍA MARTINEZ y SAEZ CARRERAS (1998). Del racismo a la interculturalismo. Madrid: Narcea.
- Referència c6: GEERTZ, C. (1996). La interpretación de las culturas. Madrid. Gedisa
- Referència c7: HAMANN, B. (1992). Antropología pedagógica. Vicens Vives. Barcelona
- Referència c8: KNELLER, G. (1969). Introducción a la antropología educacional. Buenos Aires. Paidós
- Referència c9: KOTTAK, C (1996) Antropología cultural: un espejo para la humanidad. Ed. McGRAWHILL.
- Referència c10: MALINOWSKI, B. (1984) Una teoría científica de la cultura. Madrid. Sarpe.
- Referència c11: MEAD, M. (1956) Antropología. Siglo XX. Buenos Aires.
- Referència c12: NICHOLSON, C. (1969) Antropología y Educación. Barcelona: Paidós
- Referència c13: PEREZ ALONSO-GETA, P. M^a. (1987) Antropología biológica y educación: aproximación a la educabilidad Educar. Bellaterra. Barcelona.
- Referència c14: PEREZ ALONSO-GETA, P. M^a. (1998) Antecedentes de la Construcción teórica en Antropología de la Educación Revista de Teoría de la Educación, v 10 pp.205-231. Universidad de Sal

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

ACORD CAT

"Es garanteix a l'estudiantat que, de ser necessari, s'adaptarà la modalitat d'impartició de la docència (en línia, híbrida o presencial), així com la modalitat de l'avaluació, a les exigències sanitàries formulades per les autoritats competents, mantenint els paràmetres habituals d'avaluació prevists en les guies i sense que això supose una càrrega addicional en el treball de l'alumnat".

1.- Continguts

Els continguts essencials es mantenen, en qualsevol cas, ja que són els necessaris per a dominar les competències vinculades a aquesta assignatura, tot i que l'extensió i l'èmfasi poden adaptar-se a les circumstàncies de cada moment.

2.- Volum de Treball i planificació temporal de la docència

El volum de treball requerit per superar aquesta assignatura es manté, procurant adaptar els procediments i activitats amb aquesta finalitat.

3.- Metodologia docent

En aquesta assignatura la docència combina la presencialitat amb la no presencialitat, síncrona o asíncrona. El nivell de presencialitat s'adaptarà a les condicions sociosanitàries de cada moment i a les condicions específiques de l'assignatura. Serà un model híbrid, de manera que les classes s'impartiran amb la presencialitat que sigui possible i la resta es realitzaran de forma no presencial. En qualsevol cas, aquest model híbrid ha de ser necessàriament flexible per a poder adaptar-se a les circumstàncies.

En la docència no presencial es prioritzaran les modalitats síncrones, que afavoreixen la interacció directa amb els estudiants

Utilitzarem la metodologia de la classe invertida amb els següents recursos:

- Dos tipus d'esquemes per a cada tema en Power Point i en Prezi.
- Vídeos il·lustratius dels apartats de cada tema.
- Podcast de cada tema gravat pel professorat de la matèria.
- Recursos específics per a les activitats de cada tema.
- Videoconferències per a treballar temes específics, dubtes i tutories.

4.- Avaluació

Es potenciaran les activitats d'avaluació contínua que, d'altra banda, poden combinar-se amb l'exigència de superar activitats concretes, incloent una avaluació final global. A la guia d'aula s'especificaran els detalls de l'procés, atenent a les circumstàncies.

